

Bruxelles, den 13. juni 2022
(OR. fr, en)

9761/22

ECOFIN 550
UEM 154
SOC 345
EMPL 227
COMPET 448
ENV 549
EDUC 218
RECH 341
ENER 257
JAI 812
GENDER 90
ANTIDISCRIM 70
JEUN 101
SAN 346

NOTE

fra:	Generalsekretariatet for Rådet
til:	De Faste Repræsentanters Komité/Rådet
Komm. dok. nr.:	9413/22 - COM(2022) 619 final
Vedr.:	Henstilling med henblik på RÅDETS HENSTILLING om Letlands nationale reformprogram for 2022 og med Rådets udtalelse om Letlands stabilitetsprogram for 2022

Hermed følger til delegationerne ovennævnte udkast til Rådets henstilling, som er blevet revideret og godkendt af de forskellige rådsudvalg på grundlag af Kommissionens forslag COM(2022) 619 final.

RÅDETS HENSTILLING

af...

om Letlands nationale reformprogram for 2022 og med Rådets udtalelse om Letlands stabilitetsprogram for 2022

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 af 7. juli 1997 om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker¹, særlig artikel 5, stk. 2,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet,

som henviser til konklusioner fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

¹ EFT L 209 af 2.8.1997, s. 1.

- (1) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241² om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten trådte i kraft den 19. februar 2021. Genopretnings- og resiliensfaciliteten yder finansiel støtte til gennemførelse af reformer og investeringer og bidrager således med en finanseffekt finansieret af Unionen. Den bidrager til den økonomiske genopretning og til gennemførelsen af bæredygtige og vækstfremmende reformer og investeringer, navnlig til fremme af den grønne og den digitale omstilling, og vil samtidig styrke modstandsdygtigheden og den potentielle vækst i medlemsstaternes økonomier. Den hjælper også med at skabe mere holdbare offentlige finanser og styrke væksten og jobskabelsen på mellemlang og lang sigt. Det maksimale finansielle bidrag for hver medlemsstat inden for rammerne af genopretnings- og resiliensfaciliteten bliver i overensstemmelse med artikel 11, stk. 2, i forordning (EU) 2021/241 ajourført i juni 2022.

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17).

- (2) Den 24. november 2021 vedtog Kommissionen den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst, som markerede starten på det europæiske semester 2022 for samordning af de økonomiske politikker. Den tog behørigt hensyn til det sociale Portotilsagn underskrevet den 7. maj 2021 om at fortsætte gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder, som blev proklameret af Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen den 17. november 2017. Det Europæiske Råd godkendte prioriteterne i den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst 2022 den 25. marts 2022. Den 24. november 2021 vedtog Kommissionen på grundlag af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011³ ligeledes rapporten om varslingsmekanismen, hvori Letland ikke blev udpeget som en af de medlemsstater, for hvilke der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse. Samme dato vedtog Kommissionen også en henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet og et forslag til den fælles rapport om beskæftigelsen 2022, der indeholder en analyse af gennemførelsen af retningslinjerne for beskæftigelsen og principperne for den europæiske søjle for sociale rettigheder. Rådet vedtog henstillingen om den økonomiske politik i euroområdet⁴ ("henstillingen om euroområdet fra 2022") den 5. april 2022 og den fælles beskæftigelsesrapport den 14. marts 2022.

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer (EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25).

⁴ Rådets henstilling af 5. april 2022 om den økonomiske politik i euroområdet (EUT C 153 af 7.4.2022, s. 1).

- (3) Ruslands invasion af Ukraine i kølvandet på den globale pandemi har ændret den geopolitiske og økonomiske situation betydeligt. Invasionens indvirkning på medlemsstaternes økonomier har bl.a. kunnet mærkes gennem højere energi-, fødevarer- og råvarepriser og svagere vækstudsigter. De højere energipriser presser især de mest sårbare husholdninger, som er ramt eller risikerer at blive ramt af energifattigdom, og de virksomheder, der er mest sårbare over for pludselige stigninger i energipriserne. Unionen oplever også en hidtil uset tilstrømning af personer, der flygter fra Ukraine. De økonomiske virkninger af Ruslands angrebskrig har påvirket medlemsstaterne asymmetrisk. I den forbindelse blev Rådets direktiv 2001/55/EF⁵ den 4. marts 2022 taget i brug for første gang ved Rådets gennemførelsesafgørelse (EU) 2022/382⁶ med henblik på at give fordrevne personer fra Ukraine ret til lovligt ophold i Unionen samt adgang til uddannelse, arbejdsmarkedet, sundhedsydelser, bolig og sociale sikringsordninger.

⁵ Rådets direktiv 2001/55/EF af 20. juli 2001 om minimumsstandarder for midlertidig beskyttelse i tilfælde af massetilstrømning af fordrevne personer og om foranstaltninger, der skal fremme en ligelig fordeling mellem medlemsstaterne af indsatsen med hensyn til modtagelsen af disse personer og følgerne heraf (EFT L 212 af 7.8.2001, s. 12).

⁶ Rådets gennemførelsesafgørelse (EU) 2022/382 af 4. marts 2022 om konstatering af massetilstrømning af fordrevne personer fra Ukraine som omhandlet i artikel 5 i direktiv 2001/55/EF og deraf følgende indførelse af midlertidig beskyttelse (EUT L 71 af 4.3.2022, s. 1).

- (4) Under hensyntagen til en økonomisk og geopolitisk situation i hastig udvikling genoptages den brede samordning af den økonomiske politik og beskæftigelsespolitikken inden for det europæiske semester i 2022, idet forløbet også tilpasses gennemførelseskravene i forbindelse med genopretnings- og resiliensfaciliteten som skitseret i den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst 2022. Gennemførelsen af de vedtagne genopretnings- og resiliensplaner spiller en vigtig rolle for opfyldelsen af målene for samordning af den økonomiske politik under det europæiske semester, eftersom planerne indeholder foranstaltninger til at håndtere alle eller en betydelig del af de relevante landespecifikke henstillinger, der blev udstedt i forbindelse med de europæiske semesterforløb i 2019 og 2020. De landespecifikke henstillinger fra 2019 og 2020 er fortsat yderst relevante for genopretnings- og resiliensplanerne, der er blevet revideret, ajourført eller ændret i henhold til artikel 14, 18 og 21 i forordning (EU) 2021/241, hvilket gælder for alle andre landespecifikke henstillinger, der blev udstedt før datoen for indgivelsen af sådanne reviderede, ajourførte eller ændrede genopretnings- og resiliensplaner.
- (5) Den generelle undtagelsesklausul i stabilitets- og vækstpagten har været aktiveret siden marts 2020. I sin meddelelse af 3. marts 2021 med titlen "Et år siden covid-19 brød ud: finanspolitisk reaktion" indtog Kommissionen den holdning, at beslutningen om, hvorvidt den generelle undtagelsesklausul skal deaktiveres eller fortsat skal anvendes, bør træffes som led i en overordnet vurdering af økonomiens tilstand med niveauet for den økonomiske aktivitet i Unionen eller i euroområdet sammenlignet med niveauet før krisen (ultimo 2019) som det bærende kvantitative kriterie. Den øgede usikkerhed og de alvorlige nedadrettede risici for de økonomiske udsigter som følge af krig i Europa samt de hidtil usete stigninger i energipriserne og de vedvarende forstyrrelser af forsyningskæderne berettiger, at stabilitets- og vækstpagtens generelle undtagelsesklausul fortsat er aktiveret i hele 2023.

- (6) Ifølge den fremgangsmåde, der følges i Rådets henstilling af 18. juni 2021⁷ med Rådets udtalelse om Letlands stabilitetsprogram for 2021, bestemmes den overordnede finanspolitiske kurs i øjeblikket bedst ud fra ændringen i primære udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden og midlertidige nødforanstaltninger i forbindelse med covid-19-krisen), mens udgifter finansieret med ikketilbagebetalingspligtig støtte (tilskud) fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler medtages, i forhold til den potentielle vækst på mellemlang sigt⁸. I forbindelse med undersøgelsen af, om den nationale finanspolitik er forsvarlig, og om sammensætningen heraf bidrager til en bæredygtig genopretning i overensstemmelse med den grønne og den digitale omstilling, lægges der foruden den overordnede finanspolitiske kurs også vægt på udviklingen i de nationalt finansierede⁹ primære løbende udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden og midlertidige nødforanstaltninger i forbindelse med covid-19-krisen) samt i investeringerne.

⁷ Rådets henstilling af 18. juni 2021 med Rådets udtalelse om Letlands stabilitetsprogram for 2021 (EUT C 304 af 29.7.2021, s. 63).

⁸ Skønnene vedrørende den finanspolitiske kurs og dens komponenter i denne henstilling stammer fra skøn foretaget af Kommissionen på basis af de antagelser, der ligger til grund for Kommissionens forårsprognose 2022. Kommissionens forventninger til den potentielle vækst på mellemlang sigt tager ikke højde for de positive virkninger af reformer, der indgår i genopretnings- og resiliensplanen, og som kan øge den potentielle vækst.

⁹ Dvs. ikke finansieret med tilskud under genopretnings- og resiliensfaciliteten eller andre EU-midler.

- (7) Den 2. marts 2022 vedtog Kommissionen en meddelelse, som udstikker overordnede finanspolitiske retningslinjer for 2023 ("de finanspolitiske retningslinjer") med henblik på at hjælpe medlemsstaterne med at forberede deres stabilitets- og konvergensprogrammer og dermed styrke den politiske samordning. På grundlag af de makroøkonomiske udsigter i vinterprognosen 2022 bemærkede Kommissionen, at det forekommer hensigtsmæssigt i 2023 at gå fra en samlet set understøttende finanspolitisk kurs i 2020-2022 til en overvejende neutral samlet finanspolitisk kurs, samtidig med at der udvises parathed til at reagere på udviklingen i den økonomiske situation. Kommissionen meddelte, at de finanspolitiske henstillinger for 2023 fortsat bør differentieres mellem medlemsstaterne under hensyntagen til eventuelle afsmittende virkninger mellem landene. Kommissionen opfordrede medlemsstaterne til at følge disse retningslinjer i deres stabilitets- og konvergensprogrammer. Kommissionen forpligtede sig til at følge den økonomiske udvikling nøje og tilpasse sine politiske retningslinjer efter behov og senest i forbindelse med forårspakken under det europæiske semester i slutningen af maj 2022.
- (8) For så vidt angår de finanspolitiske retningslinjer tager de finanspolitiske henstillinger for 2023 hensyn til den forværrede økonomiske situation, den øgede usikkerhed og yderligere nedadrettede risici og den højere inflation sammenlignet med Kommissionens vinterprognose 2022. Den finanspolitiske reaktion skal derfor tage sigte på at forøge de offentlige investeringer i den grønne og den digitale omstilling og energisikkerhed og på at opretholde købekraften i de mest sårbare husholdninger med henblik på at afbøde virkningerne af energiprisstigningerne og begrænse inflationspresset fra anden runde-effekter ved hjælp af målrettede og midlertidige foranstaltninger. Finanspolitikken skal forblive fleksibel, så den kan tilpasses de hurtigt skiftende omstændigheder, herunder udfordringer som følge af Ruslands angrebskrig mod Ukraine med hensyn til forsvar og sikkerhed, og den skal differentiere mellem medlemsstaterne efter deres finanspolitiske og økonomiske situation, herunder med hensyn til eksponering for krisen og tilstrømningen af fordrevne personer fra Ukraine.

- (9) Den 30. april 2021 indgav Letland sin nationale genopretnings- og resiliensplan til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 18, stk. 1, i forordning (EU) 2021/241. Kommissionen har i medfør af artikel 19 i forordning (EU) 2021/241 vurderet genopretnings- og resiliensplanens relevans, effektivitet, virkningsfuldhed og sammenhæng i overensstemmelse med vurderingsretningslinjerne fastsat i bilag V til forordningen. Den 13. juli 2021 vedtog Rådet en gennemførelsesafgørelse om godkendelse af vurderingen af Letlands genopretnings- og resiliensplan¹⁰. Tilrådighedsstillelsen af trancher er betinget af, at Kommissionen i overensstemmelse med artikel 24, stk. 5, i forordning (EU) 2021/241 har vedtaget en afgørelse om, at Letland på tilfredsstillende vis har opfyldt de relevante milepæle og mål, der er anført i Rådets gennemførelsesafgørelse. En tilfredsstillende opfyldelse forudsætter, at opfyldelsen af forudgående milepæle og mål ikke er blevet tilbagerullet.
- (10) Den 22. april 2022 fremlagde Letland sit nationale reformprogram for 2022 og den 26. april 2022 sit stabilitetsprogram for 2022 i overensstemmelse med fristen i artikel 4 i forordning (EF) nr. 1466/97. For at tage hensyn til de indbyrdes sammenhænge mellem de to programmer er de blevet vurderet sammen. Det nationale reformprogram for 2022 afspejler i overensstemmelse med artikel 27 i forordning (EU) 2021/241 også Letlands halvårslige rapportering om de fremskridt, der er gjort med gennemførelsen af genopretnings- og resiliensplanen.
- (11) Den 23. maj 2022 offentliggjorde Kommissionen landerapporten 2022 for Letland. Heri foretages der en vurdering af Letlands fremskridt med hensyn til at gennemføre de relevante landespecifikke henstillinger, der blev vedtaget af Rådet i 2019, 2020 og 2021, og der gøres status over Letlands gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen med udgangspunkt i resultattavlen for genopretnings- og resiliensfaciliteten. På grundlag af denne analyse er der i landerapporten udpeget mangler med hensyn til udfordringer, som enten ikke håndteres eller kun håndteres delvist i genopretnings- og resiliensplanen, ligesom der også afdækkes nye udfordringer, herunder som følge af Ruslands invasion af Ukraine. Rapporten indeholder også en vurdering af Letlands fremskridt med gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder og med opfyldelsen af Unionens overordnede mål vedrørende beskæftigelse, færdigheder og fattigdomsbekæmpelse samt af fremskridtene med gennemførelsen af De Forenede Nationers mål for bæredygtig udvikling.

¹⁰ ST 10157/2021; ST 10157/2021 ADD1.

- (12) Den 23. maj 2022 offentliggjorde Kommissionen en rapport i medfør af artikel 126, stk. 3, i traktaten. I rapporten redegøres der for budgetsituationen i Letland, eftersom landets offentlige underskud oversteg traktatens referenceværdi på 3 % af BNP i 2021. I rapporten blev det konkluderet, at underskudskriteriet ikke var opfyldt. I overensstemmelse med meddelelsen af 2. marts 2022 foreslog Kommissionen ikke at indlede en ny procedure i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud i foråret 2022, men vil i efteråret 2022 revurdere, om det er nødvendigt at indlede en sådan procedure.
- (13) I sin henstilling af 20. juli 2020¹¹ henstillede Rådet, at Letland i 2020 og 2021 skulle træffe alle nødvendige foranstaltninger i overensstemmelse med den generelle undtagelsesklauseul til effektivt at imødegå covid-19-pandemien, understøtte økonomien og støtte den efterfølgende genopretning. Det henstillede også, at Letland skulle føre en finanspolitik, der tager sigte på at opnå en forsvarlig budgetstilling på mellemlang sigt og sikre en holdbar gæld, og samtidig øge investeringerne, så snart den økonomiske situation tillader det. Ifølge data valideret af Eurostat steg Letlands offentlige underskud fra 4,5 % af BNP i 2020 til 7,3 % i 2021. Letlands finanspolitiske reaktion understøttede den økonomiske genopretning i 2021, mens de midlertidige nødforanstaltninger steg fra at udgøre 2,8 % af BNP i 2020 til 5,2 % i 2021. De foranstaltninger, som Letland har truffet i 2021, var i overensstemmelse med Rådets henstilling af 20. juli 2020. De diskretionære budgetforanstaltninger, som regeringen traf i 2020 og 2021, var hovedsagelig enten af midlertidig karakter eller opvejet af udlignende foranstaltninger. Samtidig var nogle af de diskretionære foranstaltninger, som regeringen traf perioden 2020-2021, ikke af midlertidig karakter eller opvejet af udlignende foranstaltninger, idet de primært bestod i en nedsættelse af socialsikringsbidragssatsen, en stigning i personfradragsofløftet, en stigning i lønningerne til sundhedspersonale og lærere samt en forhøjelse af de sociale minimumsydelser. Ifølge data valideret af Eurostat steg den offentlige gæld fra 43,3 % af BNP i 2020 til 44,8 % af BNP i 2021.

¹¹ Rådets henstilling af 20. juli 2020 om Letlands nationale reformprogram for 2020 og med Rådets udtalelse om Letlands stabilitetsprogram for 2020 (EUT C 282 af 26.8.2020, s. 89).

(14) Det makroøkonomiske scenario, der ligger til grund for de budgetmæssige fremskrivninger i stabilitetsprogrammet for 2022, er realistisk i 2022 og forsigtigt derefter. Regeringen forventer en realvækst i BNP på 2,1 % i 2022 og 2,5 % i 2023. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2022 ventes derimod en lavere realvækst i BNP på 2,0 % i 2022 og en smule højere, nemlig 2,9 %, i 2023, hvilket hovedsagelig tilskrives lysere udsigter for privatforbrug og eksport. I sit stabilitetsprogram for 2022 forventer regeringen, at det samlede underskud vil falde til 6,5 % af BNP i 2022 og til 2,8 % i 2023. Det store underskud i 2022 afspejler hovedsagelig foranstaltninger i 2022-budgettet, nemlig en stigning i indkomstskattefradraget, en betydelig investeringspakke og en stigning i lønningerne til ansatte i sundheds-, indenrigs- og uddannelsessektoren. Desuden er bred offentlig støtte til husholdninger og virksomheder for at afbøde stigningen i energipriserne samt en forventet langsommere vækst i skatteindtægterne som følge af den negative indvirkning på økonomien fra den russiske invasion af Ukraine med til at holde underskuddet højt, selv om covid-19-støtten til økonomien er betydeligt lavere i 2022 end i 2021. Ifølge stabilitetsprogrammet for 2022 ventes den offentlige gældskvote at stige til 45,7 % i 2022 og falde til 45,2 % i 2023. På grundlag af de politiske foranstaltninger, der var kendt på skæringsdatoen for prognosen, forventes det offentlige underskud ifølge Kommissionens forårsprognose 2022 at udgøre henholdsvis 7,2 % og 3,0 % af BNP i 2022 og 2023. Dette er højere end underskuddet ifølge stabilitetsprogrammet for 2022, hovedsagelig på grund af yderligere politiske foranstaltninger i Kommissionens forårsprognose 2022, nemlig oprettelsen af nationale energiforsyningsikkerhedsreserver i henhold til de seneste ændringer af energiloven (anslået finanspolitisk virkning på 0,6 % af BNP i 2022). Oprettelsen af reserverne var ikke kendt på tidspunktet for udarbejdelsen af stabilitetsprogrammet for 2022, men er blevet bebudet på troværdig vis. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2022 vil den offentlige gældskvote udgøre 47,0 % i 2022 og 46,5 % i 2023, hvilket højere end forventet i stabilitetsprogrammet for 2022. Forskellen skyldes et højere forventet underskud og en lavere fremskrivning af det nominelle BNP. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2022 anslås den potentielle produktionsvækst på mellemlang sigt (gennemsnit over 10 år) at være på 2,3 %. Dette skøn tager dog ikke højde for virkningerne af de reformer, der indgår i genopretnings- og resiliensplanen, og som kan øge Letlands potentielle vækst.

- (15) I 2022 udfasede regeringen størstedelen af de foranstaltninger, der blev truffet som reaktion på covid-19-krisen, og de midlertidige nødforanstaltninger forventes således at aftage fra 5,2 % af BNP i 2021 til 0,8 % i 2022. Det offentlige underskud påvirkes af de foranstaltninger, der er vedtaget for at afbøde de økonomiske og sociale virkninger af stigningen i energipriserne, som ifølge Kommissionens forårsprognose 2022 anslås til 0,9 % af BNP i 2022 og forventes udfaset i 2023¹². Disse foranstaltninger består hovedsagelig af energiprislofter over for husholdninger og iværksættere, fuld statslig dækning af visse dele af eltaksterne samt støtte til bestemte sociale grupper og dårligt stillede husholdninger. Disse foranstaltninger er meldt ud som værende af midlertidig karakter. Hvis energipriserne imidlertid forbliver høje i 2023, kan nogle af disse foranstaltninger videreføres. Nogle af disse foranstaltninger er ikke målrettede, navnlig de generelle energiprislofter. Det offentlige underskud påvirkes også af omkostningerne til midlertidig beskyttelse af fordrevne personer fra Ukraine, som ifølge Kommissionens forårsprognose 2022 forventes at udgøre 0,3 % af BNP i 2022 og 0,5 % i 2023¹³, samt stigningen i forsvarsudgifterne på 0,1 % af BNP i 2022 og 0,3 % af BNP i 2023.
- (16) I sin henstilling af 18. juni 2021 henstillede Rådet, at Letland i 2022 fastholder en understøttende finanspolitisk kurs, som omfatter finanseffekten af genopretnings- og resiliensfaciliteten, og opretholder nationalt finansierede investeringer. Rådet henstillede også, at Letland holder stigningen i de nationalt finansierede løbende udgifter under kontrol, og når den økonomiske situation tillader det, fører en finanspolitik, der tager sigte på at opnå en forsvarlig budgetstilling på mellemlang sigt og sikre finanspolitisk holdbarhed på mellemlang sigt, og samtidig skulle øge investeringerne med henblik på at løfte vækstpotentialet.

¹² Tallene angiver niveauet for de årlige budgetomkostninger ved de foranstaltninger, der er truffet siden efteråret 2021, inkl. løbende indtægter og udgifter samt – hvis det er relevant – investeringsforanstaltninger.

¹³ Det forventes, at det samlede antal fordrevne personer fra Ukraine til Unionen gradvist vil nå op på 6 millioner ved udgangen af 2022, og deres geografiske fordeling anslås på grundlag af størrelsen af den eksisterende diasporabefolkning, den relative befolkningsstørrelse i den modtagende medlemsstat og den faktiske fordeling af fordrevne personer fra Ukraine i hele Unionen pr. marts 2022. Hvad angår budgetomkostninger pr. person baseres skønnene på Kommissionens Fælles Forskningscenters Euromod-mikrosimuleringsmodel, idet der tages hensyn til både kontantoverførsler og naturalydelse såsom uddannelse og sundhedspleje, som de berørte kan komme i betragtning til.

(17) Ifølge Kommissionens forårsprognose 2022 og de oplysninger, der er indeholdt i Letlands stabilitetsprogram for 2022, forventes den finanspolitiske kurs i 2022 at være understøttende med -3,3 % af BNP som henstillet af Rådet¹⁴. Letland agter løbende at støtte genopretningen ved at udnytte genopretnings- og resiliensfaciliteten til at finansiere yderligere investeringer som henstillet af Rådet. Det positive bidrag til den økonomiske aktivitet fra udgifter finansieret med tilskud under genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler forventes at stige med 0,8 % af BNP i forhold til 2021. Nationalt finansierede investeringer skønnes at indebære et ekspansivt bidrag til den finanspolitiske kurs på 0,3 procentpoint i 2022¹⁵. Letland planlægger derfor at opretholde nationalt finansierede investeringer som henstillet af Rådet. Samtidig ventes væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. nye foranstaltninger på indtægtssiden) i 2022 at indebære et ekspansivt bidrag på 1,5 procentpoint til den samlede finanspolitiske kurs. Dette betydelige ekspansive bidrag omfatter den yderligere virkning af foranstaltningerne til afhjælpning af de økonomiske og sociale følger af stigningen i energipriserne (0,8 % af BNP) samt omkostningerne ved at yde midlertidig beskyttelse til fordrevne personer fra Ukraine (0,3 % af BNP). Letland holder stort set stigningen i de nationalt finansierede løbende udgifter under kontrol i 2022, da det betydelige ekspansive bidrag fra nationalt finansierede løbende udgifter i 2022 primært skyldes foranstaltningerne til afhjælpning af de økonomiske og sociale følger af stigningen i energipriserne samt omkostningerne til midlertidig beskyttelse til fordrevne personer fra Ukraine.

¹⁴ Hvis indikatoren er negativ (positiv), betyder det, at væksten i de primære udgifter ligger over (under) den økonomiske vækst på mellemlang sigt, hvilket er tegn på en ekspansiv (kontraktiv) finanspolitik.

¹⁵ Andre nationalt finansierede investeringsudgifter forventes at indebære et ekspansivt bidrag på 0,7 procentpoint af BNP, eftersom de finanspolitiske virkninger af oprettelsen af energiforsynings sikkerhedsreserver i henhold til de seneste ændringer af energiloven er indeholdt i Kommissionens forårsprognose 2022.

- (18) I 2023 forventes den finanspolitiske kurs ifølge Kommissionens forårsprognose 2022 at ligge på +3,2 % af BNP under antagelse af en uændret politik¹⁶. Letland ventes fortsat at anvende tilskuddene under genopretnings- og resiliensfaciliteten i 2023 til at finansiere yderligere investeringer til støtte for genopretningen. Det positive bidrag til den økonomiske aktivitet fra udgifter finansieret med tilskud under genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler forventes at stige med 0,9 procentpoint af BNP i forhold til 2022. Nationalt finansierede investeringer skønnes at indebære et kontraktivt bidrag til den finanspolitiske kurs på 0,8 procentpoint i 2023¹⁷. Samtidig ventes væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. nye foranstaltninger på indtægtssiden) i 2023 at indebære et kontraktivt bidrag på 2,7 procentpoint til den samlede finanspolitiske kurs. Dette omfatter virkningerne af udfasningen af foranstaltningerne til at håndtere stigningen i energipriserne (0,9 % af BNP) og yderligere omkostninger ved at yde midlertidig beskyttelse til fordrevne personer fra Ukraine (0,1 % af BNP).
- (19) Ifølge stabilitetsprogrammet for 2022 forventes det offentlige underskud gradvist at falde til 2,3 % af BNP i 2024 og til 1,7 % i 2025. Det offentlige underskud ventes derfor at forblive under 3 % af BNP inden for programmets tidshorizont. Disse fremskrivninger forudsætter udfasning af støtteprogrammer og en stabil vækst i skatteindtægterne. Ifølge stabilitetsprogrammet for 2022 ventes den offentlige gældskvote at falde inden 2025, nærmere bestemt til 44,5 % i 2024 og 43,4 % i 2025. Ifølge Kommissionens analyse forekommer risiciene for gældsholdbarheden at være lave på mellemlang sigt.

¹⁶ Hvis indikatoren er negativ (positiv), betyder det, at væksten i de primære udgifter ligger over (under) den økonomiske vækst på mellemlang sigt, hvilket er tegn på en ekspansiv (kontraktiv) finanspolitik.

¹⁷ Andre nationalt finansierede investeringsudgifter forventes at indebære et kontraktivt bidrag på 0,6 procentpoint af BNP, hvilket skyldes basiseffekten, idet den finanspolitiske virkning af oprettelsen af energiforsyningsreserver er medtaget i Kommissionens forårsprognose 2022, men en sådan foranstaltning ikke forventes gennemført i 2023.

(20) Letlands skatteindtægter i forhold til landets BNP ligger betydeligt under EU-gennemsnittet, hvilket begrænser finansieringen til offentlige tjenester. Letland opkræver de laveste indtægter fra selskabsskat i EU (0,7 % af BNP i 2020), mens indtægterne fra ejendomsskatter udgør 1,0 % af BNP sammenlignet med EU-gennemsnittet på 2,3 % af BNP. Selv om skattekiln for en gennemsnitlig indtægt ligger omkring EU-gennemsnittet, er den implicite skattesats for arbejde desuden blandt de laveste i EU, hvilket tyder på, at der er betydelige muligheder for at øge indtægterne fra beskatning af arbejde gennem en bedre opkrævning og en større progressivitet. Letlands offentlige udgifter til sundhedspleje og social beskyttelse er særligt lave sammenlignet med EU-gennemsnittet, hvilket begrænser rettidig og lige adgang til sundhedspleje og tilstrækkelig social bistand. Som følge heraf er indkomstuligheden i Letland blandt de højeste, ligesom landet har den laveste fattigdomsbekæmpende virkning af sociale overførsler og de dårligste sundhedsresultater i Unionen. På trods af nylige stigninger ligger mindsteindkomsten, minimumspensionerne og invaliditetsydelse under fattigdomsgrænsen. Den begrænsede adgang til samt kvaliteten af den sociale bistand og de sociale tjenester for sårbare grupper lægger yderligere hindringer i vejen for den sociale inklusion. Langtidsplejesystemet er underudviklet med et begrænset udbud af hjemmepleje og tjenester i nærmiljøet. Der er knaphed på socialt boligbyggeri, som ofte ikke sikrer passende levevilkår. Desuden varierer den sociale bistand mellem kommunerne og er ofte ikke målrettet nok. Højere beskatning af ejendom og kapital og en mere progressiv indkomstbeskatning giver de bedste muligheder for at øge skatteindtægterne, da disse kilder fortsat er underudnyttede i forhold til EU-gennemsnittet. Desuden bør indsatsen for at reducere den sorte økonomi fortsætte ud over de foranstaltninger, der er indgået i genopretnings- og resiliensplanen.

- (21) I overensstemmelse med artikel 19, stk. 3, litra b), i forordning (EU) 2021/241 og kriterie 2.2. i bilag V til nævnte forordning indeholder genopretnings- og resiliensplanen et omfattende sæt gensidigt forstærkende reformer og investeringer, der skal gennemføres, med en vejledende tidsplan for gennemførelse, som skal være afsluttet senest den 31. august 2026. Disse bidrager til at håndtere alle eller en betydelig del af de økonomiske og sociale udfordringer, der er skitseret i de landespecifikke henstillinger, som Rådet rettede til Letland i forbindelse med det europæiske semester i 2019 og 2020, såvel som i alle landespecifikke henstillinger, der er blevet udstedt før datoen for vedtagelse af en genopretnings- og resiliensplan. Letlands genopretnings- og resiliensplan omfatter navnlig foranstaltninger, der i varierende grad tager fat på alle seks brede udfordringer – finanspolitikken, den menneskelige kapital, den offentlige forvaltning, produktiviteten og den digitale og den grønne omstilling. Genopretnings- og resiliensplanen omfatter reformer vedrørende forvaltning og finansiering af videregående uddannelsesinstitutioner, gennemførelse af en omfattende strategi for menneskelige ressourcer inden for sundhedspleje og indførelse af indeksering af mindsteindkomstydelse. Der planlægges betydelige investeringer i en forgrønnelse af hovedstadsområdets transportsystem i Riga bl.a. gennem anskaffelse af rene offentlige transportmidler og energirenovering af både private og offentlige bygninger og virksomheder. Der er også planlagt betydelige investeringer for at fremme den regionale udvikling i form af opførelse af skoler, industri-parker og økonomisk overkommelige boliger samt modernisering af hospitaler. Disse foranstaltninger ventes at øge økonomiens vækstpotentiale på en bæredygtig måde.

- (22) Gennemførelsen af Letlands genopretnings- og resiliensplan forventes at bidrage til yderligere at fremme den grønne og den digitale omstilling. Foranstaltningerne til støtte for klimamål i Letland omfatter et beløb, der svarer til 37,6 % af genopretnings- og resiliensplanens samlede tildeling, mens foranstaltningerne til støtte for digitale mål omfatter et beløb, der svarer til 21 % af genopretnings- og resiliensplanens samlede tildeling. En fuld gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen i overensstemmelse med de relevante milepæle og mål vil hjælpe Letland med at komme sig hurtigt oven på covid-19-krisen og samtidig styrke landets modstandsdygtighed. Det er fortsat vigtigt systematisk at inddrage arbejdsmarkedets parter og andre relevante interessenter for at sikre en vellykket gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen samt af andre økonomipolitiske og beskæftigelsespolitiske tiltag, der går videre end genopretnings- og resiliensplanen, og således sikre et bredt ejerskab til den overordnede politiske dagsorden.
- (23) Letland forelagde partnerskabsaftalen, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1060¹⁸, den 25. maj 2022, mens de øvrige programmer vedrørende samhørighedspolitikken som fastsat i nævnte forordning endnu ikke er blevet forelagt. Letland skal i overensstemmelse med forordning (EU) 2021/1060 tage hensyn til de relevante landespecifikke henstillinger i forbindelse med programmeringen af midlerne under samhørighedsfondene for perioden 2021-2027. Dette er en forudsætning for at øge effektiviteten og få størst mulig merværdi af den finansielle støtte, der modtages via samhørighedsfondene, og samtidig fremme koordinering, komplementaritet og sammenhæng mellem disse samhørighedsfonde og Unionens øvrige instrumenter og fonde. En vellykket gennemførelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten og af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken kræver også, at flaskehalsene for investeringer til støtte for den grønne og den digitale omstilling og en afbalanceret territorial udvikling fjernes.

¹⁸ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1060 af 24. juni 2021 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond Plus, Samhørighedsfonden, Fonden for Retfærdig Omstilling og Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond og om finansielle regler for nævnte fonde og for Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden, Fonden for Intern Sikkerhed og instrumentet for finansiel støtte til grænseforvaltning og visumpolitik, (EUT L 231 af 30.6.2021, s. 159).

- (24) Foruden de økonomiske og sociale udfordringer, som genopretnings- og resiliensplanen skal håndtere, står Letland også over for andre udfordringer, herunder adgang til bankkredit. Kreditstrømmen til den private sektor har været negativ i det meste af det seneste årti. Den blev positiv i 2016, men væksten i kreditgivning lå fortsat under væksten i BNP. I 2020 udgjorde gælden i den private sektor 66,5 % af BNP sammenlignet med 78,3 % af BNP fem år tidligere. Små og mellemstore virksomheder har fundet det særlig vanskeligt at opnå kredit, delvis på grund af den højere kreditrisiko, men de oplever også forholdsvis høje kreditomkostninger og byrdefuldt papirarbejde. Desuden gør den ringe likviditet af de aktiver, der stilles som sikkerhed, det særlig vanskeligt at opnå kredit uden for Rigaregionen. Dette udgør en væsentlig hindring i forbindelse med såvel realkreditlån som lån til virksomheder. Desuden kan finansieringsomkostningerne for grøn forbrugerteknologi nedbringes ved hjælp af billigere og mere langsigtede kreditprodukter. Den politiske indsats har primært fokuseret på at støtte långivning ved at kombinere den med offentlige tilskud. Dette medfører imidlertid betydelige omkostninger for statsbudgettet og er derfor ikke en holdbar måde at fremme långivningen på. En lempelse af begrænsningerne i kreditgivning kræver generelle forbedringer af gennemsigtigheden og tillid til erhvervs klimaet, herunder en reduktion af den sorte økonomi. Desuden er der plads til at øge inddrivelsesprocenten for lån og dermed reducere bankernes omkostninger i forbindelse med misligholdte lån – hvilket kan fremmes af et mere effektivt retssystem. Måltrettede låne- og garantiordninger kan bidrage til at mindske bankernes likviditetsrisici, når de accepterer sikkerhedsstillelse på forholdsvis illikvide markeder. Offentlige låneordninger for strategisk vigtige investeringer såsom den grønne omstilling og regionaludvikling kan øge den effektive konkurrence på bankmarkedet eller afhjælpe en markedsfejl, hvor bankfinansiering er enten for dyr eller ikke tilgængelig. Desuden er offentlige garanti- og låneordninger en betydeligt mere omkostningseffektiv måde at støtte privat låntagning på end tilskudsordninger. Ud over hindringerne for bankfinansiering er det lettiske marked for alternative finansieringskilder underudviklet, hvilket giver mulighed for at forbedre virksomhedernes adgang til finansiering.

- (25) I overensstemmelse med den opfordring, som Unionens stats- og regeringschefer fremsatte i Versailleserklæringen, er formålet med Kommissionens forslag til REPowerEU-planen at udfase Unionens afhængighed af import af fossile brændstoffer fra Rusland så hurtigt som muligt. Med henblik herpå agter Kommissionen at identificere de bedst egnede projekter, investeringer og reformer på nationalt, regionalt og EU-plan i dialog med medlemsstaterne. Disse foranstaltninger skal reducere den samlede afhængighed af fossile brændstoffer og flytte importen af fossile brændstoffer væk fra Rusland.
- (26) Ifølge data fra 2020 udgør olieprodukter (33,8 %) og naturgas (21,6 %) ca. halvdelen af Letlands energimiks, mens resten hovedsagelig består af vedvarende energi (44,1 %). Rusland leverede hele Letlands naturgasimport (over EU-gennemsnittet på 44 % importafhængighed af russisk gas) og var en vigtig kilde (20 %) til Letlands import af olieprodukter (stort set i overensstemmelse med EU-gennemsnittet på 26 % importafhængighed af russisk olie)¹⁹. Letlands afhængighed af gasforsyninger fra Rusland mindskes betydeligt af dets gasforbindelse til Litauen, som giver Letland adgang til Klaipėdas terminal for flydende naturgas. Letland er desuden forbundet med Estland og Finland, hvilket gør de fire lande til en del af det samme marked for naturgas. Et gaslager i Letland gør det muligt at udjævne sæsonbestemte misforhold mellem udbud og efterspørgsel og lagre en sikkerhedsreserve til det baltiske marked. Det anbefales så vidt muligt at fremtidssikre nye gasrelaterede infrastruktur- og netinvesteringer, således at de gøres mere bæredygtige på lang sigt ved at tilbyde fremtidige anvendelsesmuligheder for bæredygtige brændstoffer. Fuldførelse af den igangværende synkronisering med Unionens kontinentale elnet, sikring af tilstrækkelig kapacitet til sammenkobling med nabomedlemsstater og fælles projekter for vedvarende energi bør dog fortsat være en politisk prioritet. Ud over de forbedringer af gasinfrastrukturen, der har til formål at sikre alternative forsyningskilder, vil en reduktion af energiafhængigheden af Rusland kræve, at Letland fremskynder udbredelsen af vedvarende energi og øger energieffektiviteten, navnlig i bygge- og transportsektoren. Letlands genopretnings- og resiliensplan omfatter foranstaltninger, der har til formål at fremme private investeringer i onshore vindenergi.

¹⁹ Eurostat (2020), import fra Rusland i forhold til den samlede import af naturgas og råolie. For gennemsnittet for EU-27 er den samlede import baseret på import fra lande uden for EU-27. For Letland omfatter den samlede import handel inden for EU. Råolie omfatter ikke raffinerede olieprodukter.

Hvis foranstaltningerne gennemføres tidligere end planlagt, som regeringen for nylig har bebudet, kan det bidrage til at fremskynde investeringer i onshore vindenergi. En forøgelse af andelen af vedvarende energi vil imidlertid også kræve, at Letland undersøger mulighederne for offshore vindenergi. Energieffektivitetsforanstaltninger, herunder gennemgribende renovering, kan styrkes, navnlig inden for bygninger, transport og industri. For at diversificere energimikset overvejer Letland at investere i kerneenergi i samarbejde med nabomedlemsstater. Ambitionsniveauet vedrørende reduktion af drivhusgasemissioner, mere anvendelse af vedvarende energi og øget energieffektivitet skal øges, hvis Letland skal opfylde "Fit for 55"-målene.

- (27) Den hurtigere omstilling til klimaneutralitet og væk fra brugen af fossile brændstoffer vil medføre betydelige omstrukturingsomkostninger i adskillige sektorer, men Letland vil som led i samhørighedspolitikken kunne trække på mekanismen for retfærdig omstilling til at mindske omstillingens socioøkonomiske virkning i de hårdest ramte områder. Letland vil også kunne trække på Den Europæiske Socialfond Plus, der er oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1057²⁰, til at forbedre beskæftigelsesmulighederne og styrke den sociale samhørighed.
- (28) Rådet har på baggrund af Kommissionens vurdering gennemgået stabilitetsprogrammet for 2022, og dets holdning²¹ afspejles navnlig i henstilling 1,
- (29) I betragtning af de nære indbyrdes forbindelser mellem euromedlemsstaternes økonomier og deres kollektive bidrag til Den Økonomiske og Monetære Unions virkemåde henstillede Rådet, at medlemsstaterne i euroområdet træffer foranstaltninger, herunder gennem deres genopretnings- og resiliensplaner, til at efterkomme henstillingerne i henstillingen om euroområdet fra 2022. For Letlands vedkommende afspejles dette især i henstilling 1, 2 og 3,

²⁰ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1057 af 24. juni 2021 om oprettelse af Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+) og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1296/2013 (EUT L 231 af 30.6.2021, s. 21).

²¹ I henhold til artikel 5, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1466/97.

HENSTILLER, at Letland i 2022 og 2023 træffer foranstaltninger med henblik på at:

1. sikre i 2023, at væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter er i overensstemmelse med en overordnet neutral finanspolitisk kurs, under hensyntagen til fortsat midlertidig og målrettet støtte til husholdninger og virksomheder, som er mest sårbare over for stigninger i energipriserne, og til personer på flugt fra Ukraine; være rede til at tilpasse de løbende udgifter til den omskiftelige situation; øge de offentlige investeringer i den grønne og den digitale omstilling og i energisikkerhed under hensyntagen til REPowerEU-initiativet, herunder ved at anvende genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-fonde; føre en finanspolitik, der tager sigte på at opnå en forsvarlig budgetstilling på mellemlang sigt; udvide beskatningen, herunder for ejendom og kapital, og styrke tilstrækkeligheden af sundhedspleje og social beskyttelse og således reducere uligheden.
2. fortsætte gennemførelsen af sin genopretnings- og resiliensplan i overensstemmelse med de milepæle og mål, der er anført i Rådets gennemførelsesafgørelse af 13. juli 2021; fremlægge programmeringsdokumenterne vedrørende samhørighedspolitikken for 2021-2027 med henblik på at afslutte forhandlingerne med Kommissionen og efterfølgende påbegynde gennemførelsen
3. forbedre adgangen til finansiering for små og mellemstore virksomheder gennem offentlige låne- og garantiordninger, der skal fremme investeringer af strategisk betydning, navnlig den grønne omstilling og regionaludviklingen
4. mindske den samlede afhængighed af fossile brændstoffer og diversificere importen heraf ved at fremskynde udbredelsen af vedvarende energi, sikre tilstrækkelig sammenkoblingskapacitet, diversificere energiforsyningen og -ruterne og reducere det samlede energiforbrug gennem ambitiøse energieffektivitetsforanstaltninger.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...].

På Rådets vegne

Formand